

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Moduł II: KOMUNIKACJA

Opracowanie:
Zofia Domaradzka-Grochowalska
Joanna Wachowiak

Sesje w module:

- IV: Zasady komunikacji w miejscu pracy
- V: Efektywne prowadzenie rozmów
- VI: Proces komunikowania się w zmianie
- VII: Informacja zwrotna w procesie zarządzania zmianą

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Sesja III – Zasady komunikacji w miejscu pracy

- Podstawowe prawdy o komunikacji
- Style komunikacji interpersonalnej
- Specyfika komunikacji w placówce oświatowej

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Podstawowe prawdy o komunikacji

- Proces przekazywania informacji, pojęć, myśli, idei, emocji za pomocą symboli takich jak słowa, dźwięki, obrazy, gesty, postawa ciała etc.

Definicja

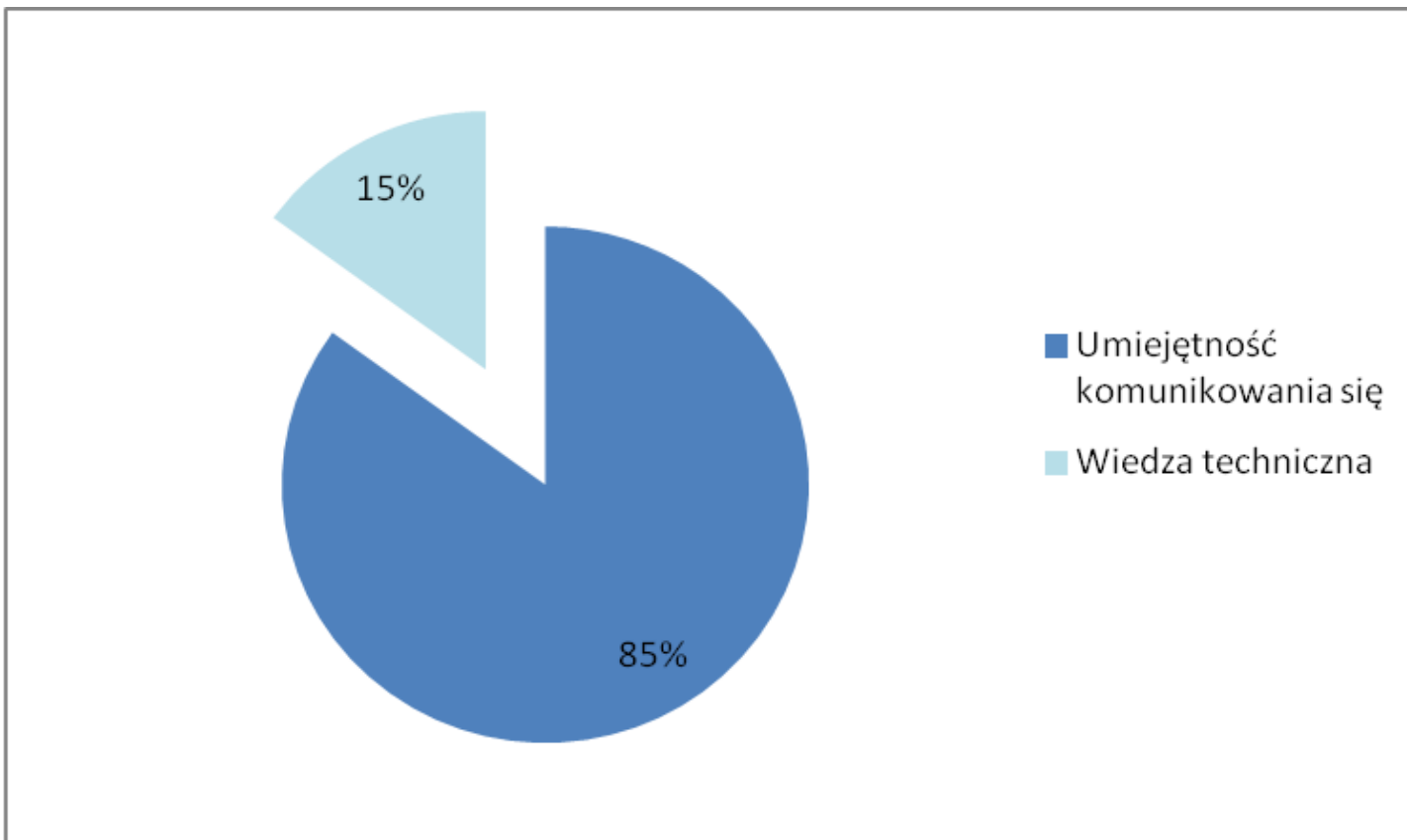

- Jeżeli słowa są treścią przekazu to gesty, postawa ciała, ton głosu są kontekstem przekazu - dopiero ich połączenie tworzy znaczenie w komunikacji.

Kontekst

Podstawowe prawdy o komunikacji

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

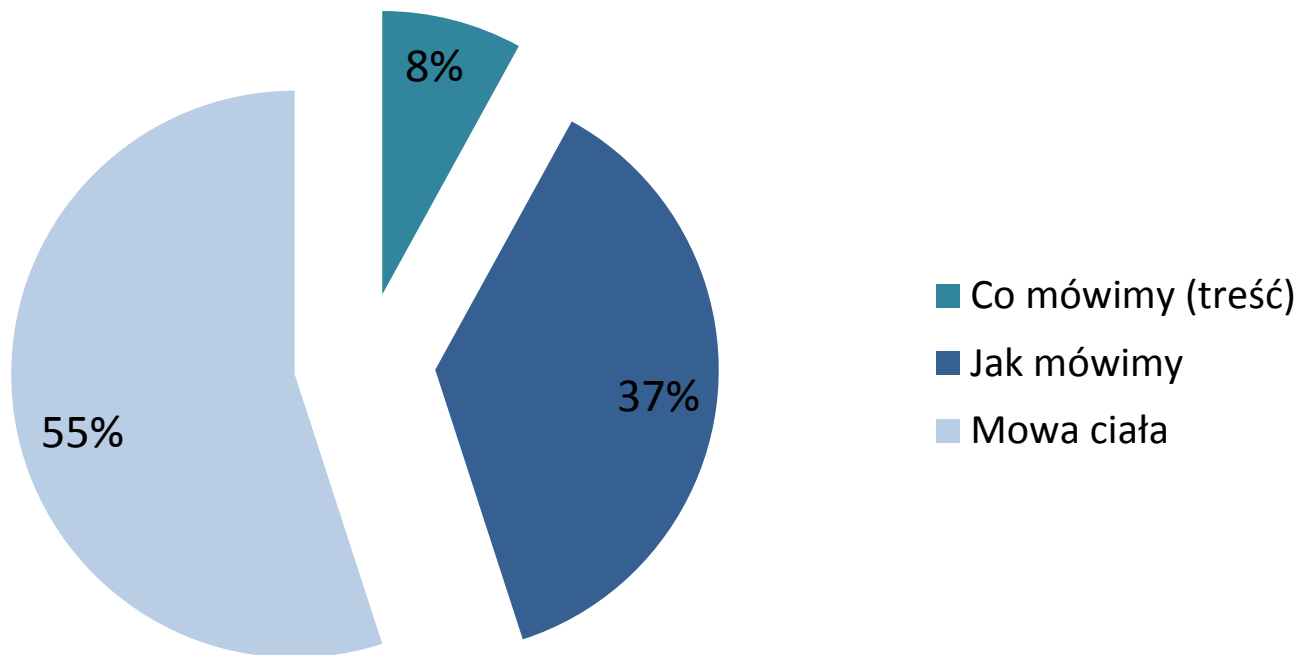

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Podstawowe prawdy o komunikacji

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Funkcje komunikacji

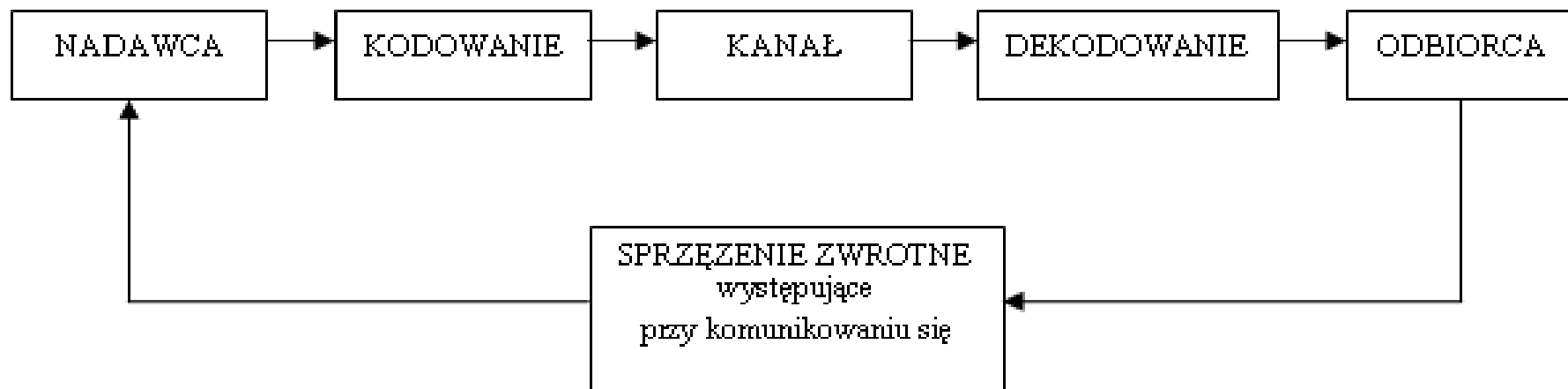

- **Informacyjna** - zbieranie, przechowywanie, przetwarzanie i upowszechnianie myśli, danych, wiedzy, obrazów....
- **Motywacyjna**- dostarczanie bodźców do realizacji bliższych i dalszych celów
- **Emotywna** – przekazywanie emocji i odczuć
- **Kontrolna** – wyrażanie powinności i obowiązków

Podstawowe prawdy o komunikacji

Przeływ informacji w procesie Komunikacji Interpersonalnej

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganii szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nadawanie – obieranie komunikatu

Głuchy telefon

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganii szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Style komunikacji interpersonalnej

Analiza własnego stylu komunikowania się:

- Wiedza o tym jak mówimy może nam posłużyć do oceny samych siebie
- Po sposobie formułowania i przekazywania komunikatu oceniają nas też inni ludzie

Style komunikacji interpersonalnej

Jaki jest Twój styl komunikowania się?

Załącznik nr 3

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Interpretacja uzyskanych wyników 😊

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Specyfika komunikacji w placówce oświatowej

Moje doświadczenia i wiedza o środowisku pracy

Załącznik nr 4

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganii szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Sesja V – Efektywne prowadzenie rozmów

- Komunikacja werbalna vs. niewerbalna
- Aktywne i bierne słuchanie
- ABC Asertywności

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganii szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Komunikacja werbalna

„Różnice w znaczeniach”

Załącznik nr 5

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Komunikacja werbalna

➤ **Komunikacja werbalna** – polega na przekazywaniu informacji przez słowa, jest to poziom merytoryczny lub treściowy relacji. Jest to wszystko to, o czym mówimy (treść, zawartość).

Funkcje komunikacji werbalnej:

- **Deskrypcyjna**
- **Ekspresyjna** (stosunek nadawcy do czegoś, kogoś)
- **Sterująca** (kieruje przepływem informacji)

Komunikaty negatywne – burzącą relację

- „Nigdy”
- „My tego w ten sposób nie robimy”
- „Myli się Pan”
- „Zasady obowiązujące w naszej placówce...”
- „Zawsze robimy to w ten sam sposób”
- „Nigdy byśmy czegoś takiego Panu nie obiecali”
- „Co jeszcze według Pana mam zrobić?”
- „To nie należy do moich zadań”
- Komunikaty nieprecyzyjne: stary/ młody, duży/ mały, dobrze/ źle

Komunikacja niewerbalna

Doświadczenie

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganii szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

KOMUNIKACJA NIEWERBALNA

Źródło: „Jak żyć z ludźmi”, Program profilaktyczny dla młodzieży, MEN (1988)

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Komunikacja niewerbalna

„Kot”

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganii szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Aktywne słuchanie

„Pan Bóg dał nam jedno usta i dwoje uszu abyśmy dwa razy więcej słuchali niż mówili”.

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

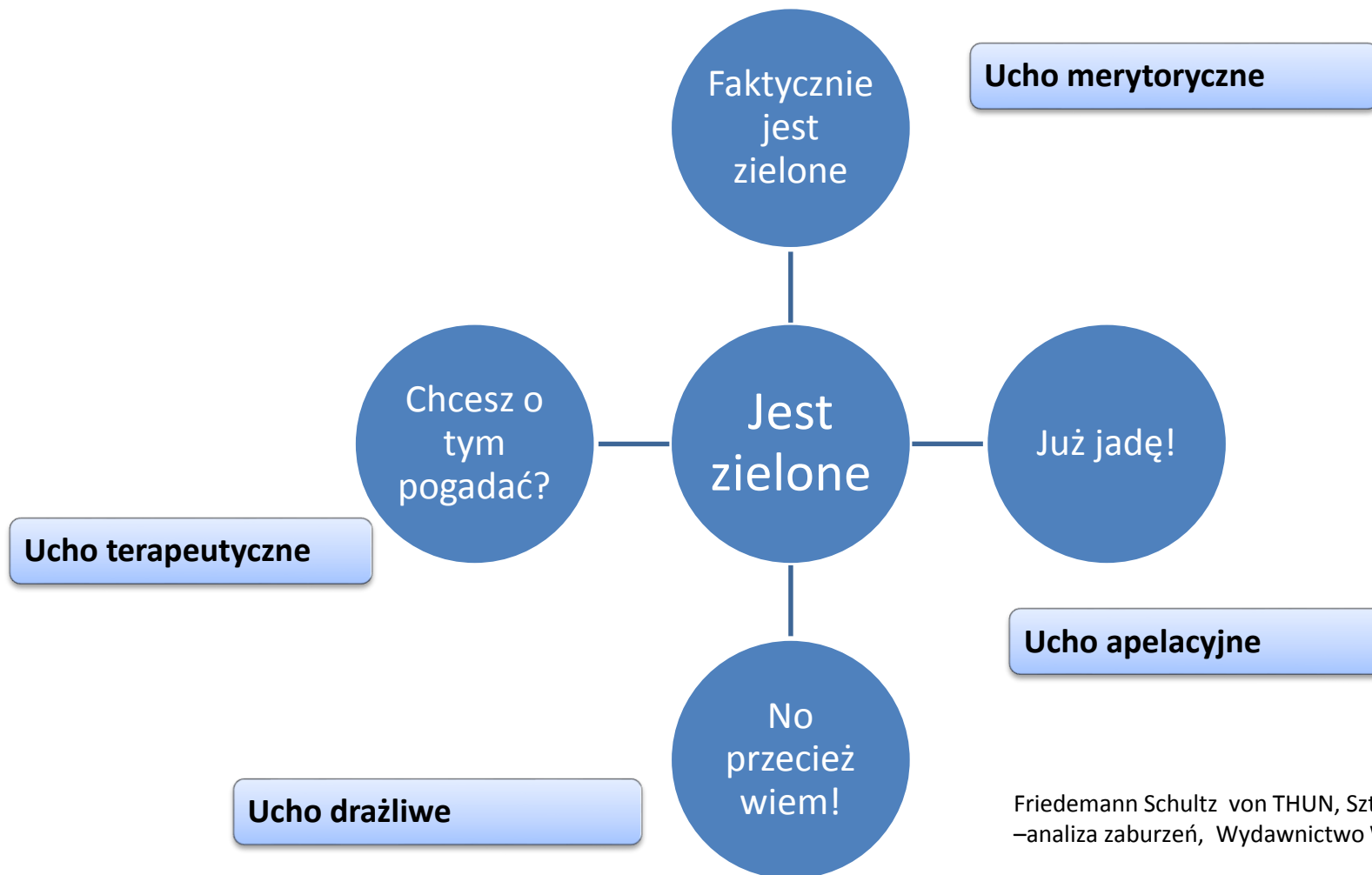

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Friedemann Schultz von THUN, Sztuka rozmawiania – analiza zaburzeń, Wydawnictwo Wam

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomagananiu szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Warunki aktywnego słuchania

- Koncentracja uwagi na tym, co mówi Nadawca.
- Powstrzymanie się od wyrażania własnej opinii, przerywania komunikatu.
- Pozycja ciała: lekko pochylona w stronę Nadawcy.
- Kontakt wzrokowy utrzymywany od 15-30% rozmowy.
- Otwartość na inny niż własny punkt widzenia
- Używanie zachęcających zwrotów podtrzymujących rozmowę.
- Empatia: wczucie się w emocje i sytuacje o jakiej mówi Nadawca.
- Rozumienie znaczenia mowy ciała (zarówno własnej jak i Nadawcy).
- Zgodność mowy ciała z treścią przekazu.
- Szczególnie ważna jest znajomość własnej mimiki (uśmiech)

ABC Asertywności

„Jeżeli nie ustanowisz granicy własnego terytorium,
inni zrobią to za Ciebie.”

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Asertywność

- Używanie otwarcie słów TAK i NIE;
- Umiejętność dochodzenia własnych racji i praw wraz z poszanowaniem praw i racji innych;
- Wyrażana jest w zachowaniach werbalnych i niewerbalnych;
- Jest ściśle związana z wiarą w siebie i pozytywnym stosunkiem do siebie i innych.

Asertywność

- Masz prawo nie zgadzać się;
- Twoje zdanie jest tak samo ważne jak zdanie innych ludzi;
- Masz prawo być wysłuchanym;
- Masz prawo konstruktywnie krytykować zdarzenie, jeśli ktoś nie postąpił tak, jak obiecywał lub nie wykonał tego co przyrzekał;
- Masz prawo by odnoszono się do siebie z szacunkiem.

Asertywność służy:

- Obronie swoich praw;
- Stanowieniu swoich praw;
- Wyrażaniu uczuć pozytywnych i negatywnych;
- Przyjmowaniu uczuć i opinii innych osób;
- Wyrażaniu uczuć i opinii własnych;
- Zabieraniu głosu na szerszym forum;
- Reagowaniu na własne poczucie krzywdy lub winy.

Model asertywności (Harris; 1979)

	"JA JESTEM W PORZĄDKU"	"JA NIE JESTEM W PORZĄDKU"
"TY JESTEŚ W PORZĄDKU"	ASERTYWNOŚĆ	ULEGŁOŚĆ
"TY NIE JESTEŚ W PORZĄDKU"	AGRESJA	MANIPULACJA

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ABC Asertywności

**Myśl, Czuć, Pragnij
Pozostań sobą
Bądź stanowczy i demokratyczny**

**Pozwól myśleć,
czuć i pragnąć innym**

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Postawa bierna, asertywna, agresywna

Załącznik nr 6

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganii szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Model asertywnej odmowy

- Słowo **NIE**
- Informacja o decyzji
- Wyjaśnienie motywu decyzji
- Zmiękczenia: „Przykro mi”, „Jest mi trudno”, „Następnym razem postaram się poświęcić tobie więcej czasu”.

Asertywna odmowa

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganii szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wyrażenia rozpoczynające wypowiedzi asertywne

Moim zdaniem

Uważam...

Jak to możemy załatwić...

Co o tym myślisz...

Czuję, że...

Weźmy się do...

Chcę...

Zdecydowałam...

Cenię w Tobie...

Jestem zdenerwowana zaistniałą sytuacją...

Chętnie poznam Twój punkt widzenia...

Zastanówmy się nad rozwiązaniem...

Nie zgadzam się z tą opinią, mam inne zdanie w tej sprawie....

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Sesja VI – Proces komunikowania się w zmianie

- Bariery komunikacyjne jako przyczyna niepowodzeń i konfliktów;
- Sztuka radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych
- Negocjacje

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wprowadzenie do sesji

Identyfikacja własnego potencjału komunikacyjnego

: analiza błędów komunikacyjnych

Załącznik nr 7
Test na komunikatywność

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

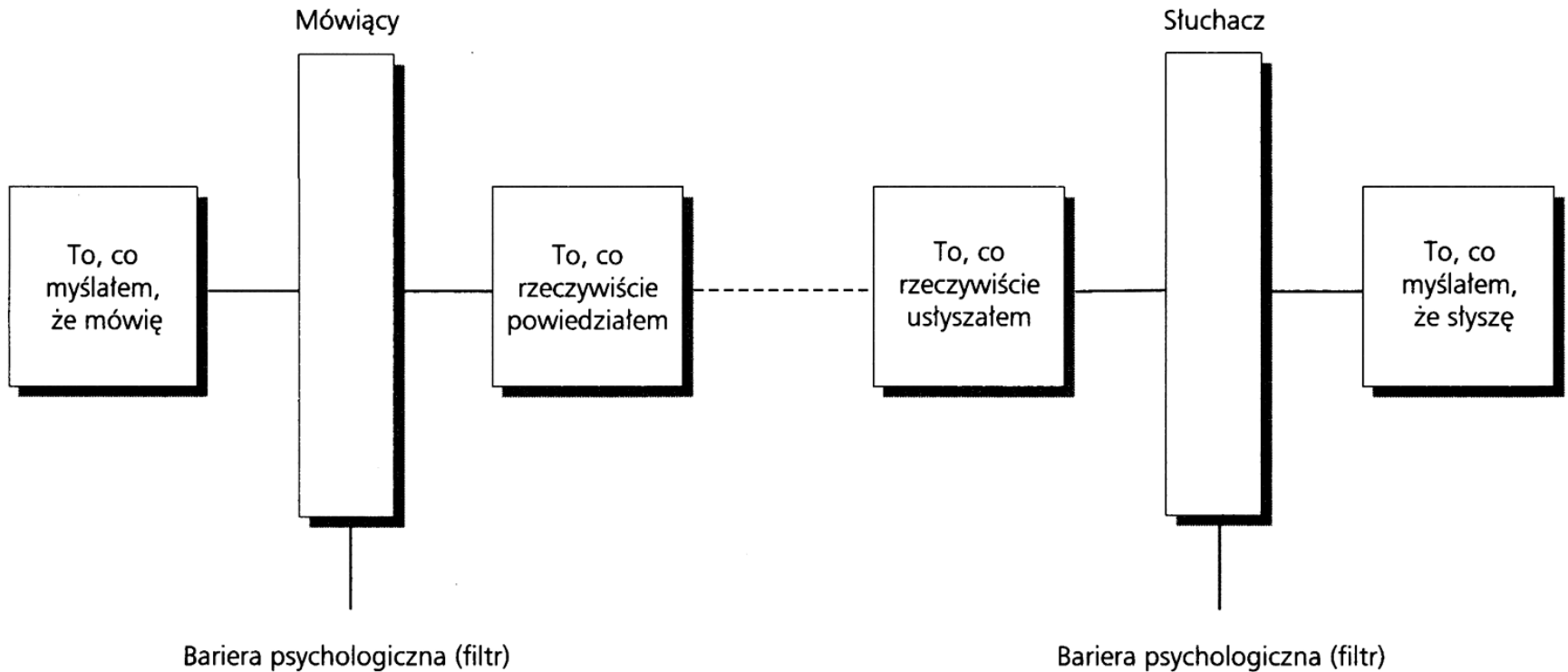
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Bariery komunikacyjne jako przyczyna niepowodzeń i konfliktów

Źródło: Futrell, Ch. M. (2004). Nowoczesne techniki sprzedaży.

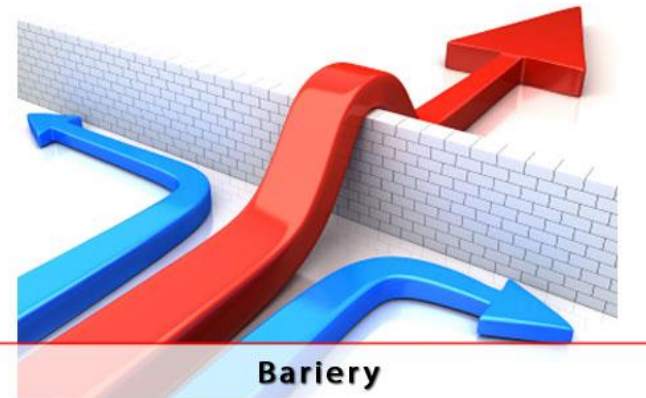
Czym twoim zdaniem są bariery komunikacyjne?

Główne bariery komunikacyjne

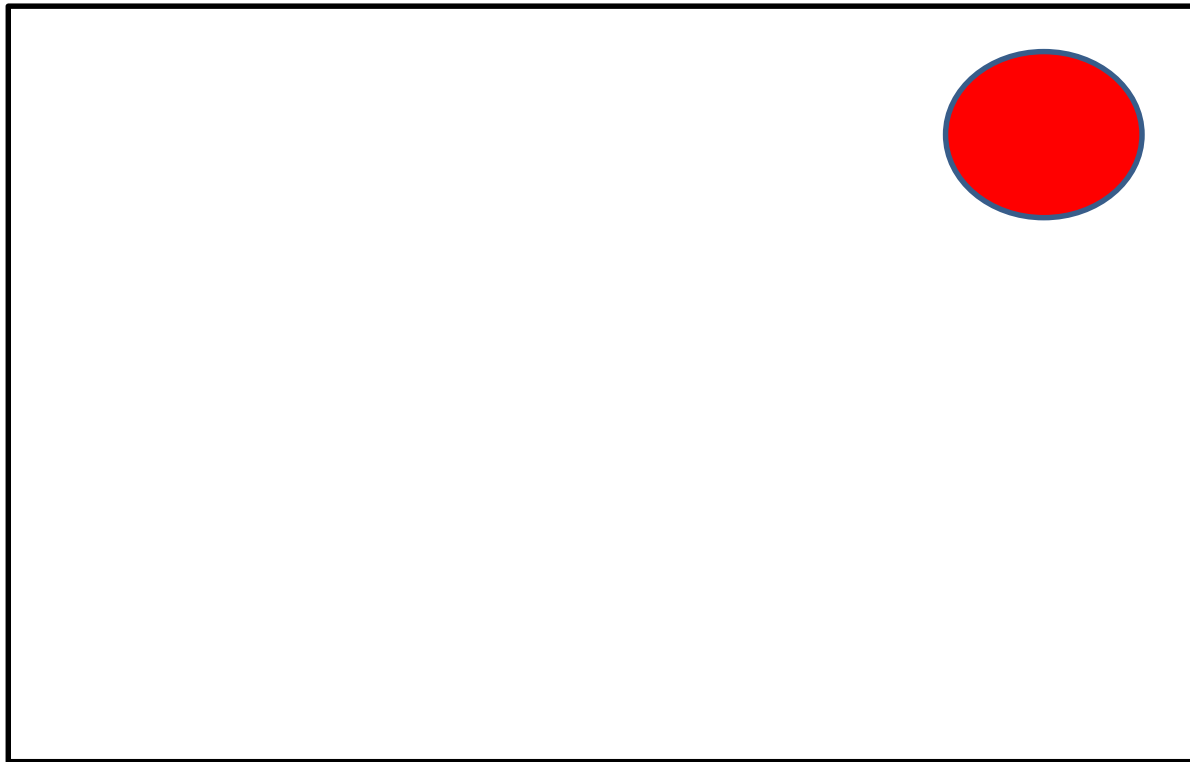
- Jednostronna gotowość do komunikowania się;
- Efekt statusu;
- Używanie innych kodów, w tym żargonu;
- Różnice kulturowe;
- Brak aktywnego słuchania;
- Zakłócenia w otoczeniu (np. hałas);
- Odmienny poziom intelektualny;
- Nastawienie do rozmówcy.

Percepcja i komunikacja

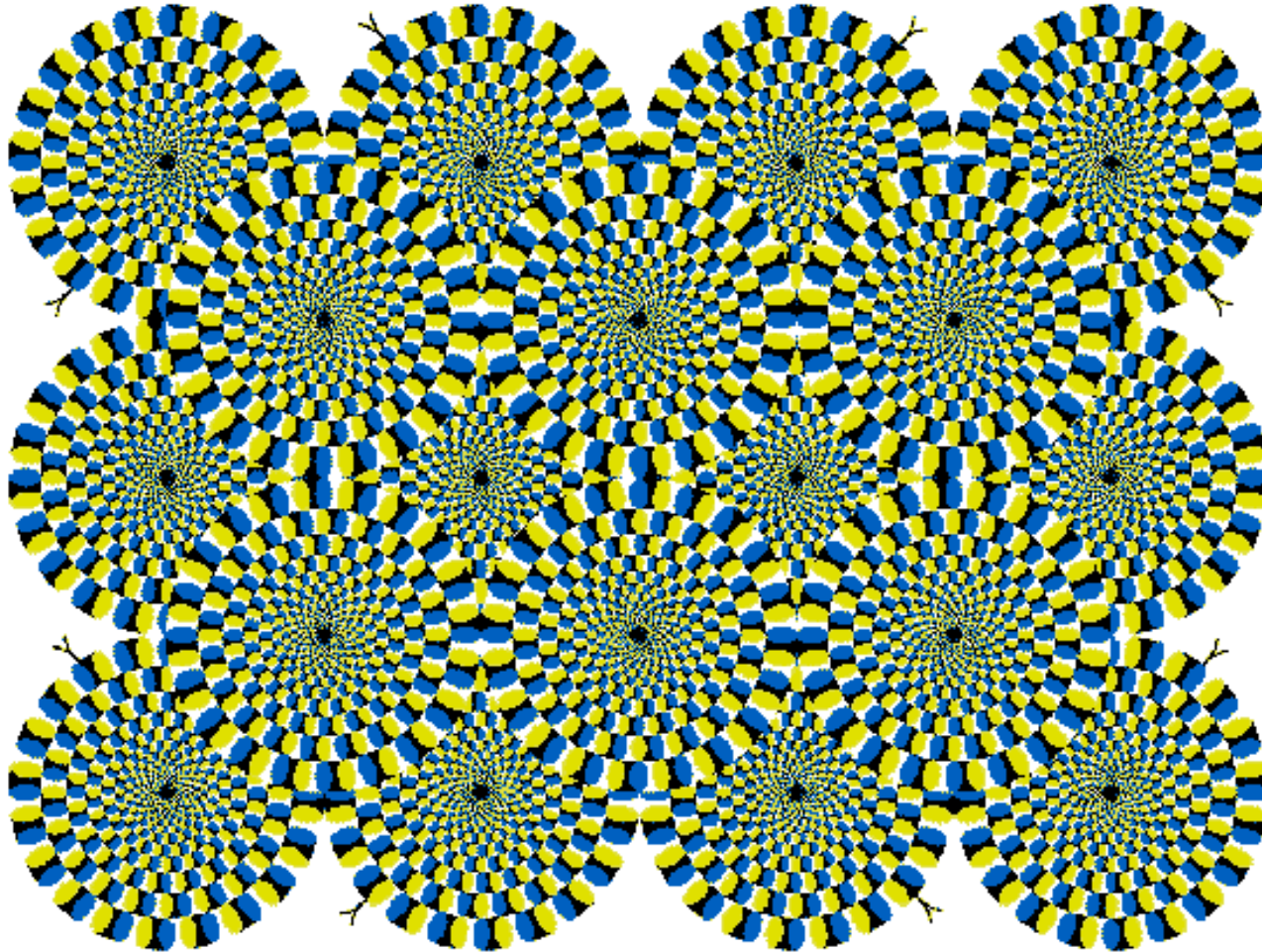

Co widzisz?

Bariera percepcji

Bariera percepcji

To co nam wydaje się
być oczywiste, wcale
nie musi takie być dla
reszty świata!

Źródło: Diamnod, S. , (2012) Zdobądź więcej.

Bariery komunikacyjne jako przyczyna niepowodzeń i konfliktów

---

Która z tych barier jest szczególnie istotna w procesie wprowadzania zmian?

Interpersonalne bariery komunikacyjne

Bariery utrudniające uważne słuchanie:

- Porównywanie
- Domyślanie się
- Przygotowywanie odpowiedzi
- Filtrowanie
- Przekonanie o swojej racji
- Skojarzenia
- Utożsamianie się
- Udzielanie rad
- Sprzeciwianie się
- Zmiana toru
- Osądzanie
- Zjednywanie

Zastanów się!

Jakich barier w słuchaniu zwykle używasz w kontaktach międzyludzkich w miejscu pracy?

Dyrektor .....

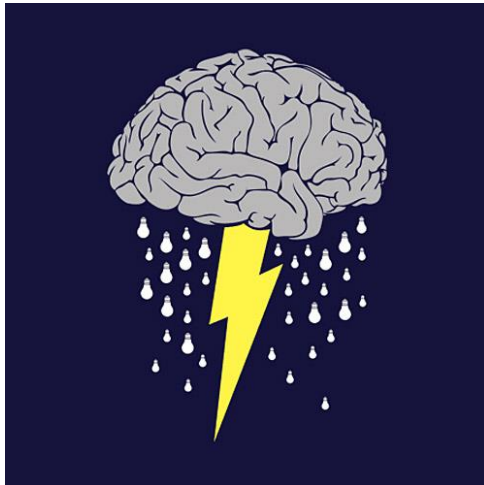
Współpracownicy .....

Rodzice uczniów .....

Uczniowie .....

Sztuka radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych.

Czym jest konflikt?

Jakie masz skojarzenia
z tym pojęciem?

Definiowanie

KONFLIKT – zderzenie, niezgodność, sprzeczność interesów oraz poglądów, spór, zatarg

Wg Z. Putkiewicz:

konflikt to „zderzenie się lub obecność dwóch przeciwnych albo wykluczających się wzajemnie motywów, pragnień, dążeń czy też poglądów”

Wg J. Hockera i L. B. Wilmota:

konflikt to „walka pomiędzy co najmniej dwiema wzajemnie zależnymi stronami, które spostrzegają niezgodność celów, brak wspólnych korzyści i uznają, że druga strona stwarza przeszkody w osiągnięciu celu”

Konflikty są:

- sygnałem zdrowia;
- bodźcem do rozwoju i motorem dynamizmu;
- środkiem do budowania i formowania własnej osobowości;
- elementem ułatwiającym pokonywanie trudności.

MITY

➤ **Konflikt jest szkodliwy i należy go unikać**

- Może pomóc w lepszym zrozumieniu kwestii
- Może poprawić jakość decyzji
- Może zwiększyć zaangażowanie uczestników
- Może zwiększyć zwartość grupy

➤ **Konflikty wynikają z nieporozumień i złej komunikacji**

- Mogą wynikać z różnych wartości, celów, ograniczonych zasobów

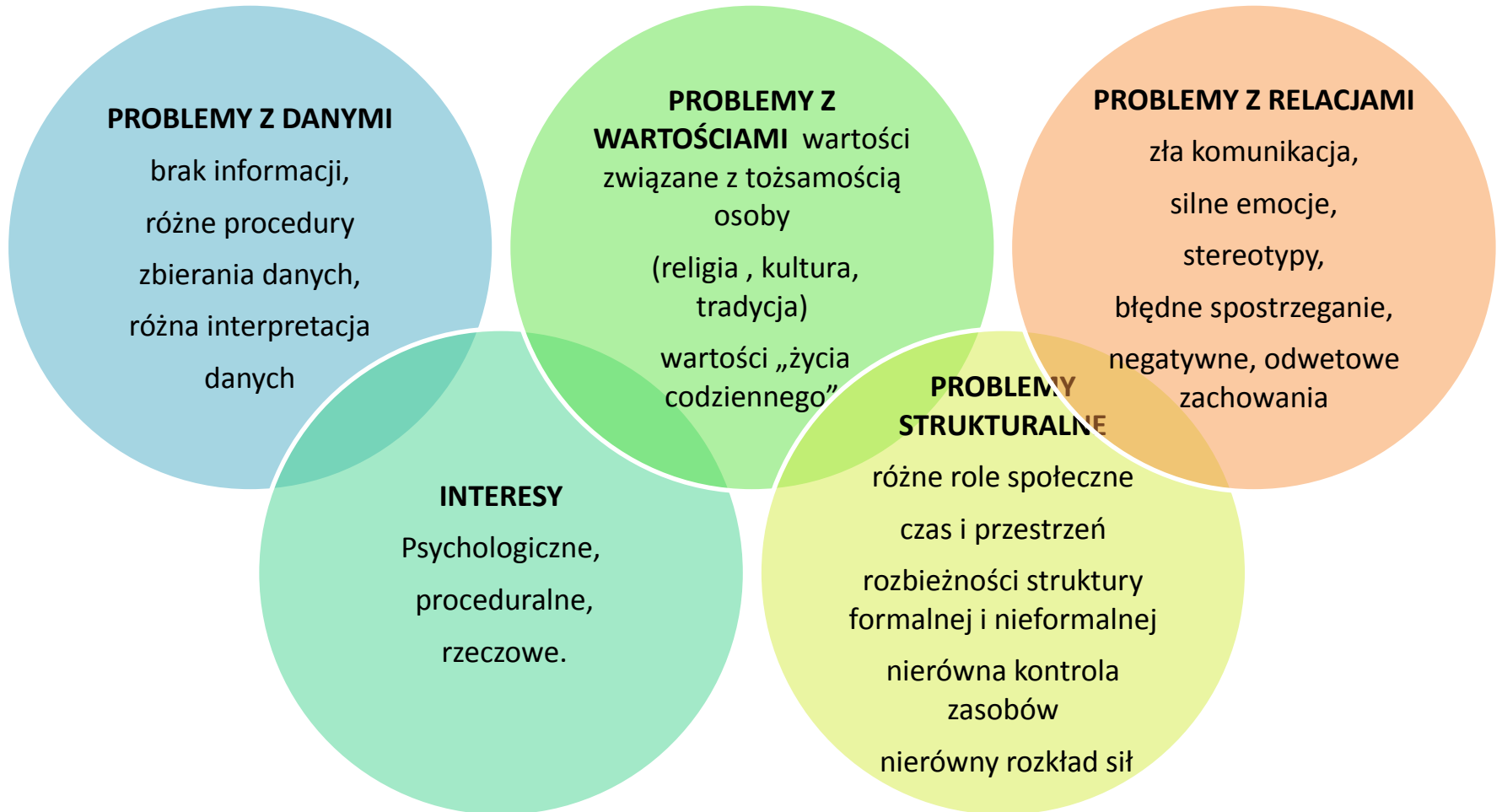
➤ **Konflikty mogą zostać rozwiązane, jeśli strony chcą rozmawiać**

- Konflikty dot. różnic podstawowych wartości i celów mogą być nierozwiązywalne

Rodzaje konfliktów C.Moore

Specyfika konfliktów szkolnych: Nauczyciel – Dziecko; Nauczyciel - Rodzic

---

- Problemy organizacyjne: klasa, godziny...
- Problemy edukacyjne: słabe oceny, ograniczenia rozwojowe...
- Problemy wychowawcze: wagary, ADHD....
- Złożone problemy rodzinne: rozwód, euro-sieroctwo, ubóstwo....

Skuteczne techniki rozwiązywania konfliktów szkolnych:

- komunikaty „ja”,
- Słuchanie,
- rozwiązywanie konfliktów metodą „dwóch zwycięzców”.

Metoda rozwiązywania konfliktów T. Gordona- metoda „dwóch zwycięzców”

- Faza zerowa: przygotowanie miejsca, czas
- Zdefiniowanie problemu;
- Poszukiwanie rozwiązań;
- Krytyczna ocena;
- Wybór sposobu;
- Realizacja rozwiązania i ustalenie warunków;
- Ocena efektu.

Korzyści stosowania metody T. Gordona w szkołach:

- brak urazów- nie ma przegranych;
- motywacja ułatwiająca realizację postanowienia;
- "co dwie głowy to nie jedna";
- eliminuje ryzyko posługiwania się władzą;
- ujawnia rzeczywiste problemy;
- uczniowie stają się bardziej odpowiedzialni i dojrzaלי.

**ĆWICZENIE
Nr 11**

Rozwiązujemy konflikty

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Ćwiczenie: Rozwiązujemy konflikty

Praca w grupach.

Wybierzcie z „Listy konfliktów” jedną sytuację konfliktową i znajdźcie dla niej rozwiązanie uzupełniając poniższą tabelę.

Zdefiniowanie problemu - .....

Nazwanie konfliktu - .....

Przyczyny, które powodują, że konflikt trwa:.....

Likwidacja konfliktu:.....

Sposoby na zlikwidowanie przyczyn konfliktu:.....

Negocjacje

„Misja – ratowanie świata”

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Negocjacje

Dwustronny proces komunikowania się, którego głównym założeniem jest dążenie do osiągnięcia porozumienia.

To porozumiewanie się w celu znalezienia **NOWYCH** sposobów kierowania konfliktem, rozważenia **WIELU** różnych rozwiązań i **WYBORU** tych, które przyniosą możliwie najlepsze korzyści obu stronom

Dlaczego warto poznać arkany negocjacji

Ludzie nie chcą kontaktów z kimś, kto cokolwiek od nich wymusza;

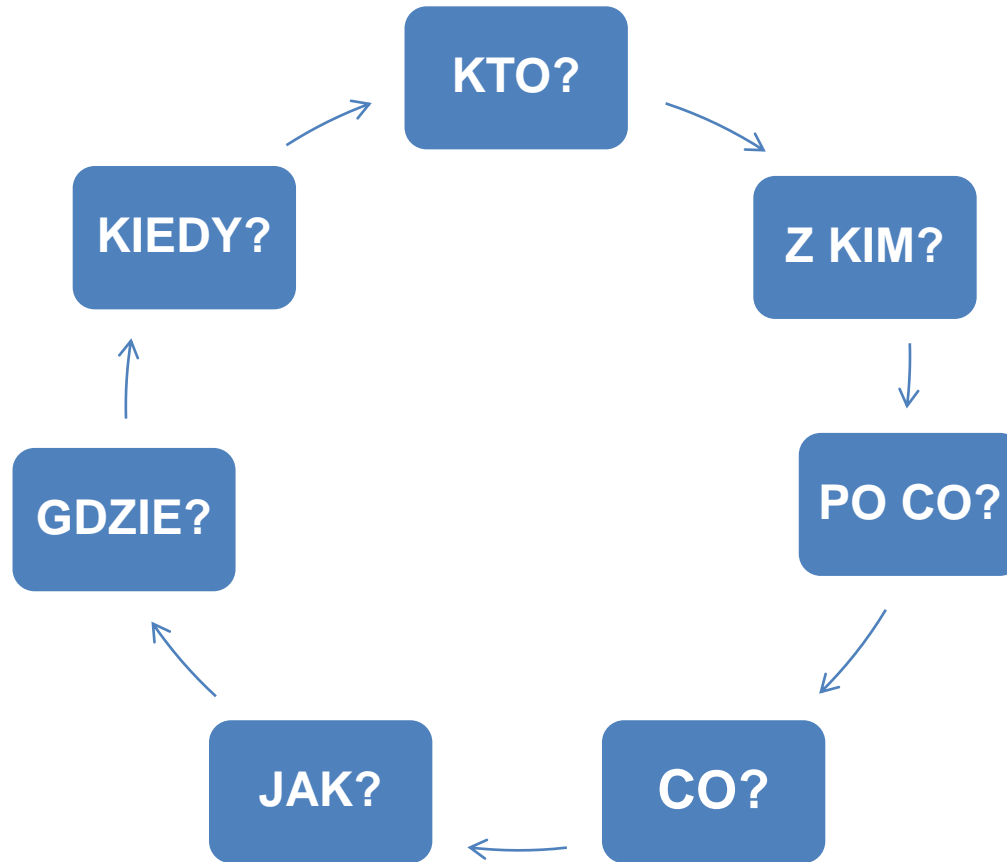
Ludzie zamiast budować porozumienie, tracą energię na walkę;

Bezpośrednie użycie przymusu wcześniej czy później wywołuje odwet

Strategiczne pytania

Negocjacje

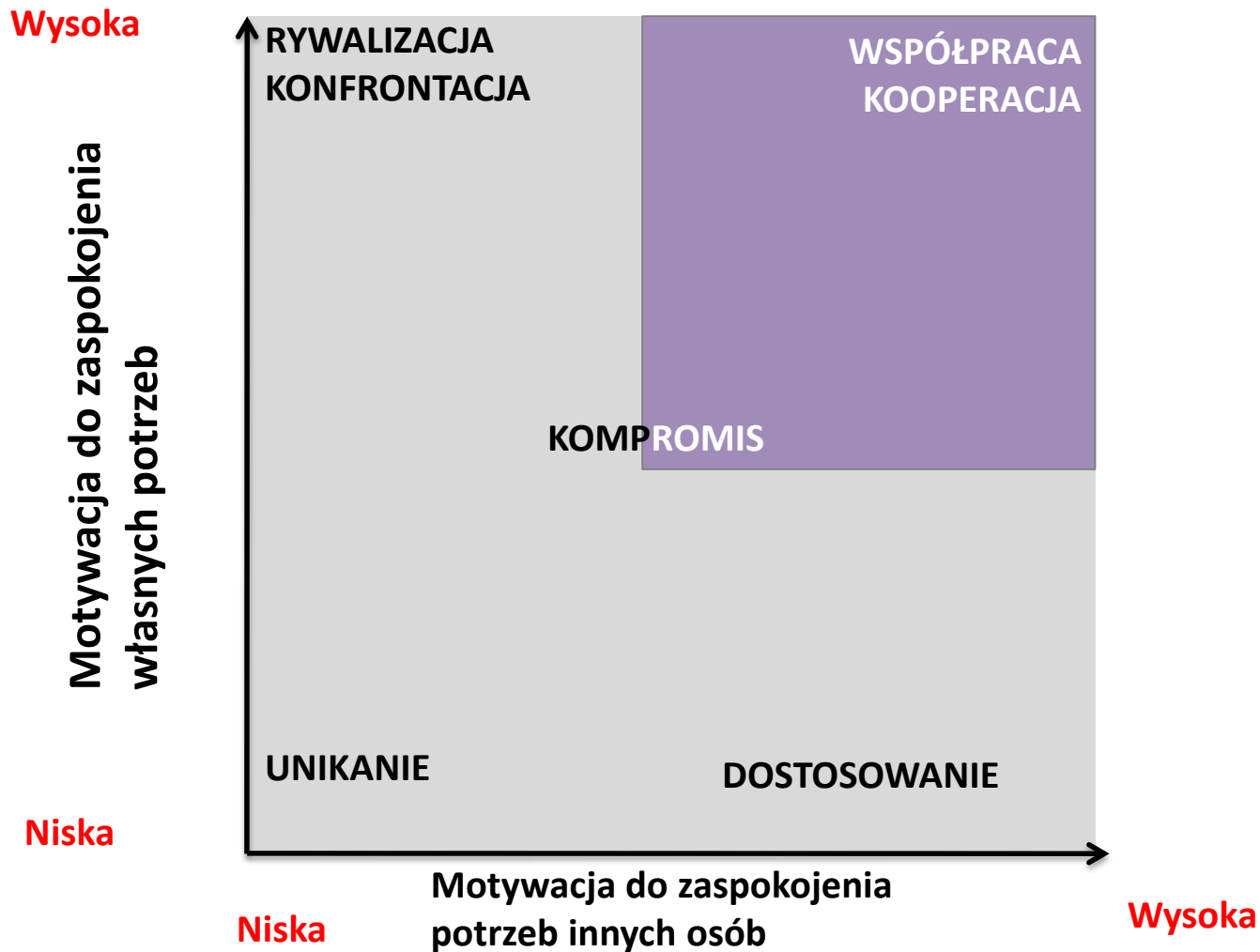

Co twoim zdaniem jest najważniejsze w procesie negocjacji?

Style rozwiązywania konfliktów i negocjowania wg Thomasa i Killmana

Główne style negocjowania wg Fishera i Ury'ego

Styl kooperacyjny

Twoim celem jest porozumienie;

Łatwo zmieniaj stanowisko;

Ujawnij granicę ustępstw;

Aprobuj straty dla dobra porozumienia;

.....

Styl rywalizacyjny

Twoim celem jest zwycięstwo;

Broń swego stanowiska za wszelką cenę;

Maskuj granicę ustępstw;

Żądaj ofiar;

.....

Styl rzeczowy

Twoim celem jest rozsądne rozwiązanie;

Koncentruj się na problemie, a nie na stanowiskach;

Unikaj formułowania dolnej granicy;

Staraj się godzić interesy;

.....

Konflikt w procesie zmiany

Rozpoznanie własnego stylu rozwiązywania konfliktów

Załącznik nr 8
Autodiagnoza stylu rozwiązywania konfliktów

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Waga proporcji w negocjacjach

Źródło: Diamond, S., (2012). Zdobądź więcej.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zasady dobrych efektów

- Oddziel osobowości negocjujących od problemu;
- Skoncentruj się na tym co wspólne, a nie na tym co was różni;
- Szukaj rozwiązań;
- Oceniaj fakty – unikniesz subiektywizmu.

Sesja VII – Informacja zwrotna w procesie zarządzania zmianą

- Formułowanie informacji zwrotnych (Metoda de Bono, Kanapka informacji zwrotnych, zasady udzielania konstruktywnej informacji zwrotnej);
- Reakcja na krytykę

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Gra Baranga

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Formułowanie informacji zwrotnych

Krytyka
jest jak gorące żelazko...
należy dotykać je ostrożnie

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganii szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Reguły przekazywania informacji zwrotnych

Odnos się do konkretnych szczegółów

Mówiąc o odczuciach i przypuszczeniach, wyrażaj się w pierwszej osobie liczby pojedynczej

Wysyłaj feedback tak obszerny i konkretny, jak to tylko możliwe, tzn. opisz, co widziałeś i słyszałeś

Mów o zachowaniach, zdarzeniach, faktach

Udzielaj informacji zwrotnych na bieżąco

Nie oceniaj osoby
Bądź otwarty i szczerzy

Reguły przyjmowania informacji zwrotnych

najpierw tylko słuchaj

nie usprawiedliwiał się

nie obrażaj się

nie tłumacz się

wybierz to co sobie przyswoisz i co zechcesz zmienić

nie przyjmuj reakcji zwrotnych jeśli nie jesteś gotowy

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

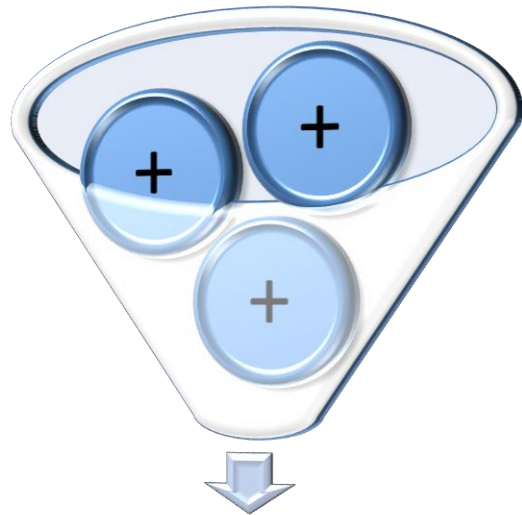
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Techniki udzielania informacji zwrotnych

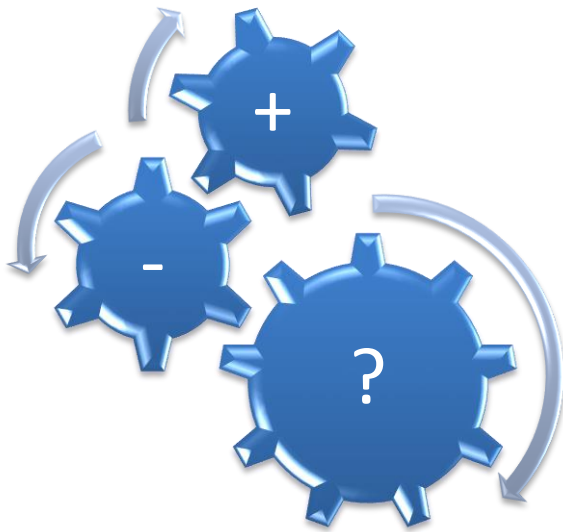
Co by zrobić, żeby...?

Cechy pozytywne muszą odnosić się do konkretnych cech pomysłu, np. podoba mi się kolorystyka, czerwony świetnie komponuje się z zielonym w twojej kompozycji

Przedstaw problem, który dostrzegasz jako szansę na ulepszenie pomysłu.

Techniki udzielania informacji zwrotnych

Metoda de Bono czyli + - ?

+ co uważam za wartościowe

- Co uważam za nietrafne

? Ciekawi mnie ...
Co chciałbym zmienić

Techniki udzielania informacji zwrotnych

Kanapka informacji zwrotnych

Pozytywna informacja szczegółowa

Negatywna informacja szczegółowa

Pozytywna informacja ogólna

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Komunikat ja

- Informacja o tym, co przeżywasz w związku z czyimś zachowaniem:

Czuję się...

- Określenie, jakie zachowanie drugiej strony jest dla Ciebie problemem:

Kiedy Ty ...

- Opis skutku, jaki niesie dla Ciebie to zachowanie:

Ponieważ ...

- Opis oczekiwań dotyczących zachowania drugiej strony:

Chcę ... Proszę...

**ĆWICZENIE
Nr 15**

Komunikacja

Załącznik nr 9

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganii szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Przyjmowanie ocen

Wiąże się z przyjęciem postawy „**jestem w porządku**”
i potraktowaniem oceny nie jako odzwierciedlenia
„prawdy obiektywnej”, **ale jako jednej z wielu**
możliwych opinii.

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganii szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Reakcje na krytykę

- Na ogół krytyka składa się z FAKTÓW i z OPINII/ocen;
- Do faktów zawsze należy się przyznać,
z opinią możesz się zgadzać lub nie;
- Dlatego też krytykę dzielimy na ZGODNĄ i NIEZGODNĄ.

Reakcje na krytykę

Na krytykę zgodną odpowiadamy:

Też tak o sobie myślę

Zgadzam się z Pańską opinią na ten temat

Mam podobne zdanie na własny temat

Na krytykę niezgodną odpowiadamy:

Myślę o sobie inaczej

Nie zgadzam się z tą opinią na mój temat

Ja tak nie uważam

Inne formy krytyki

Krytyka częściowo słuszna, ale zbyt szeroko zakrojona:
Ty zawsze, ty nigdy, ty ciągle...

Forma odpowiedzi:

Prawdą jest, że wczoraj się spóźniłam. Ale nie jest prawdą, że robię to zawsze.

Krytyka oceniająca osobę, a nie działanie:
Jesteś kompletnie nieodpowiedzialny.

Forma odpowiedzi (oddzielenie faktów od opinii):

Powiedziałeś, że jestem kompletnie nieodpowiedzialny. Mam inne zdanie na ten temat. Natomiast istotnie, dziś zapomniałam podjąć pieniądze z poczty.

Inne formy krytyki

Krytyka podana w formie aluzji:

Naprawdę jak można.... Ktoś tu siedział i nie potrafił nawet po sobie posprzątać!

Forma odpowiedzi (rozszyfrowanie aluzji):

Powiedziałaś, że ktoś nie potrafił po sobie posprzątać. To ja tu siedziałam. Rozumiem, że masz do mnie pretensje, że ....., czy tak?

Krytyka zaskakująca

Forma odpowiedzi (próba zachowania twarzy):

Nie wiem co powiedzieć. Jestem zaskoczona. Chciałabym się zastanowić chwilę nad tym, co powiedziałaś, zanim odpowiem.

**ĆWICZENIE
Nr 16**

Reagowanie na krytykę

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganium szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Podsumowanie Modułu II - KOMUNIKACJA

Najważniejsze informacje wg Uczestników szkolenia

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....

Fajne szkolenie...

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganii szkół” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

